

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр**

за спеціальністю *242 Туризм*

за освітньою програмою Туризм

на тему:

**ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ОДЕСЬКІЙ ТА
ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТЯХ**

Реферат

Виконавець,
студентка ЗФН, гр. 10
Тарасова А.В.
Науковий керівник,
к.е.н., доцент **Михайлюк О.Л.**

Одеса 2019

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Туризм є одним з пріоритетних напрямків розвитку національної культури і економіки, але складна політична та економічна ситуація в Україні стримує розвиток туристичної індустрії. Невизначеність ситуації відлякує потенційних іноземних туристів, тому з метою покращення ситуації, в першу чергу, необхідно проводити грамотну інформаційну політику, спрямовану на створення позитивного іміджу країни. Європейська інтеграція України є найважливішою сучасною тенденцією, що має потужний вплив на процеси реформування туристичної галузі. Не менш важливим є процес глобалізації.

Метою кваліфікаційної роботи є: дослідити досвід розвитку туризму в Одеській та Херсонській областях.

Мета дослідження розкривається через виконання наступних **завдань**:

- дослідити теоретичні основи розвитку туристичної діяльності;
- надати характеристику основним видам туризму;
- оцінити природно-ресурсний, історико-культурний і заповідний потенціал областей для розвитку туризму;
- дослідити економічні умови для розвитку туризму в Одеській та Херсонській областях;
- провести SWOT- аналіз рівня розвитку туризму у двох областях
- проаналізувати процес кластеризації туристичної сфери областей;
- накреслити стратегічні напрямки розвитку туризму в Одеській та Херсонській областях.

Об'єкт дослідження: об'єкти туристичної сфери Одеської та Херсонської областей.

Предмет дослідження: процес розвитку і вдосконалення туристичної діяльності в Одеській та Херсонській областях.

Методи дослідження: порівняльного, історичного, статистичного аналізу - для аналізу умов розвитку туризму; SWOT- аналізу для визначення сильних і слабких сторін розвитку туризму в Одеській та Херсонській областях; предметного моделювання, аналогії, метод аналіз-синтез, системно-структурний – для систематизації основних понять.

Інформаційна база дослідження. Дослідження по темі кваліфікаційної роботи проводилися за допомогою аналізу законодавчих актів, комплексних програм розвитку регіонів, концепцій та стратегій розвитку окремих видів діяльності територій; літературних джерел; матеріалів офіційних сайтів туристичних агенцій, об'єднаних територіальних громад, обласних та районних адміністрацій.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів; містить 19 таблиць, 15 рисунків, 6 додатків, висновки і пропозиції. Список літератури складається з 70 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ» наведена характеристика основних понять і визначень, досліджені традиційні та нові види туризму.

У другому розділі «ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ОДЕСЬКІЙ І ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТЯХ» досліджено природно-ресурсний, історико-культурний і заповідний потенціал для розвитку туризму, економічні умови для розвитку туризму, проведено SWOT-аналіз рівня розвитку туризму у двох областях.

У третьому розділі «СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ У ХЕРСОНСЬКІЙ ТА ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТЯХ» досліджено процес кластеризації туристичної сфери, накреслено стратегічні напрямки розвитку туризму.

ВИСНОВКИ

1. Основними чинниками, які стримують розвиток туризму в регіонах (на основі вражень туристів) є:

- 1) незадовільний санітарно-технічний стан громадських пляжів:
 - відсутність організованих місць збору та вивозу сміття;
 - недостатність об'єктів пляжної інфраструктури: душових кабінок, туалетів та місць для перевдягання;
 - брак пішохідних зон, зокрема на набережних;
 - дефіцит паркомісць тощо;
- 2) низька якість туристичних послуг, яку пропонують відпочиваючим:
 - нерозвинена пропозиція вело-, мото-, автопрокату, різних спортивних активностей;
 - погана доступність місць відпочинку, зокрема, через поганий стан дорожнього покриття;
 - не вирішені питання безпеки відпочиваючих, зокрема на воді;
 - відсутність електронного порталу з актуальною та достовірною інформацією тощо.

2. Туризм, відпочинок, лікування та оздоровлення набувають все відчутнішого значення у соціально-економічному розвитку Херсонщини та Одещини. Однак значна частина природних територій, об'єктів культурної спадщини та туристичної інфраструктури не відповідає міжнародним вимогам для туристичних відвідувань, а туристичні послуги в усіх секторах індустрії туризму в більшості не відповідають вимогам щодо якості обслуговування. Галузь туризму та курортів потребує залучення значних інвестицій у розбудову туристично-рекреаційної інфраструктури областей та приведення їх у відповідність з міжнародними стандартами; збільшення уваги до розвитку внутрішнього в'їзного, екологічного туризму.

3. В Одеській області поступово уже почали формуватися туристичні кластери з фокусуванням на нових видах туризму. Проте, як і будь-який

новий тур продукт, такі кластери потребують залучення економічних і маркетингових механізмів активізації та упорядкування їх розвитку. У даному випадку до таких механізмів відноситься чітке структурування складових кластеру, з виділенням генератора (лідера) кластеру, функціональних одиниць, що відповідатимуть за дослідження, збут та просування, функціональних одиниць, які відповідатимуть за створення основного туристичного продукту, функціональних одиниць, що будуть забезпечувати необхідний додатковий сервіс для туристів.

Успішна діяльність усіх цих структурних складових кластеру можлива лише при своєчасному впровадженні низки наступних маркетингових стратегій: товарної стратегії, стратегії ціноутворення, стратегії просування, а також стратегії територіального розвитку.

4. Одеська область характеризується складним станом техногенно-екологічної безпеки територій: незадовільним є стан малих річок; загострюються проблеми підтоплення населених пунктів і ерозії ґрунтів; загрозового характеру набувають зсувні та абразійні процеси, що руйнують берегову лінію, особливо у прибережній рекреаційній смузі; підвищується рівень забруднення поверхневих і підземних вод; посилюється забруднення вод пестицидами та отрутохімікатами; екологічні ризики посилює наявність складів з вибухонебезпечними речовинами та несанкціонованих звалищ твердих відходів.

Має місце конфлікт інтересів:

- між природоохоронними інтересами і потребами розвитку місцевого господарського комплексу;
- між природоохоронними інтересами і потребами місцевого населення;
- між інтересами туристичного бізнесу і охороною природи.

5. Проблемою туристичного комплексу Херсонщини є незначна тривалість туристичного сезону: на повну потужність туристичні заклади завантажені не більше 2-х місяців на рік. Враховуючи тривалість літа 3,5 місяці, галузь працює менше ніж на 50% своєї потужності. Для покращення туристичної сфери в Херсонській області необхідно:

- обґрунтувати можливість забезпечення оптимального навантаження на рекреаційні ресурси;
- збільшити інформаційно-рекламну підтримку туристичної галузі;
- приділити увагу використанню лікувального потенціалу області;
- сприяти розвитку фестивального, наукового туризму у період міжсезоння, а також підтримувати історико-культурні та природні об'єкти області у належному стані для потреб туристичної галузі;
- визначити перспективні екскурсійні об'єкти області, розробити програму використання об'єктів природно-заповідного фонду для потреб туристичної галузі, досліджувати можливість використання лікувальних грязей, термальних та мінеральних вод.

6. Для підвищення туристичної привабливості та ефективності використання наявних рекреаційно-туристичних об'єктів і територій необхідно:

- провести діагностику стану архітектурної та іншої історичної спадщини, розробити і забезпечити впровадження комплексу заходів з її охорони, відновлення та збереження (згідно з окремою програмою);

- забезпечити збереження та підвищення туристичної привабливості архітектурної спадщини областей;

- покращити стан і ресурсне забезпечення діючих інфраструктурних об'єктів (культурно-просвітницьких, розважальних, спортивних та інших закладів і майданчиків), у першу чергу, за рахунок реалізації проектів державно-приватного партнерства і проектів міжнародної технічної допомоги.

7. Підвищення ефективності туристичної діяльності забезпечить:

- розвиток нових перспективних форм організації туризму (водний та екологічний, пригодницький, тематичний туризм, кайтсерфінг);

- раціональне та ефективне використання природних рекреаційних та історико-культурних ресурсів;

- модернізація існуючої матеріальної бази;

- створення нових рекреаційно-туристичних об'єктів міжнародного стандарту;

- забезпечення туристичної, сервісної та інформаційної інфраструктури в зонах автомобільних доріг та туристичних маршрутів;

- провадження туристичної діяльності з урахуванням необхідності забезпечення ефективного природокористування та охорони навколишнього середовища;

- створення сприятливих економіко-правових та організаційних умов для залучення вітчизняних та іноземних інвестицій, грантів в туристичну галузь;

- активізацію міжнародної співпраці у сфері рекреації та туризму;

- підвищення якості та розширення асортименту туристично-рекреаційних послуг.

АНОТАЦІЯ

Тарасова А.В.

«Порівняльний аналіз розвитку туризму в Одеській та Херсонській областях»

випускна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю 242
Туризм Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2019 рік

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів; містить 19 таблиць, 15 рисунків, 6 додатків, висновки і пропозиції. Список літератури складається з 70 найменувань.

Об'єкт дослідження: об'єкти туристичної сфери Одеської та Херсонської областей.

Предмет дослідження: процес розвитку і вдосконалення туристичної діяльності в Одеській та Херсонській областях.

У першому розділі «ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ» наведена характеристика основних понять і визначень, досліджені традиційні та нові види туризму.

У другому розділі «ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ОДЕСЬКІЙ І ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТЯХ» досліджено природно-ресурсний, історико-культурний і заповідний потенціал для розвитку туризму, економічні умови для розвитку туризму, проведено SWOT-аналіз рівня розвитку туризму у двох областях.

У третьому розділі «СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ У ХЕРСОНСЬКІЙ ТА ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТЯХ» досліджено процес кластеризації туристичної сфери, накреслено стратегічні напрямки розвитку туризму.

Ключові слова: туризм, види туризму, довкілля, туристичні кластери, туристична діяльність, природно-ресурсні передумови, традиційні види туризму, нові види туризму.

Summary

Tarasova A.V.

"Comparative analysis of tourism development in Odesa and Kherson regions"

graduation work for obtaining a bachelor's degree in specialty 242 Tourism Odessa
National Economic University

Odessa, 2019

The qualifying work consists of three sections; contains 19 tables, 15 figures, 6 annexes, conclusions and sentences. References consist of 70 titles.

Object of research: tourist objects of Odesa and Kherson regions.

Subject of research: the process of development and improvement of tourism sphere of Odesa and Kherson regions.

In the first section "THEORETICAL BASIS OF DEVELOPMENT OF TOURISM ACTIVITY" the characteristic of the basic concepts and definitions is given, the traditional and new types of tourism are explored.

In the second section "COMPARATIVE ANALYSIS OF DEVELOPMENT OF TOURISM IN ODESSA AND KHERSON REGIONS" the natural-resource, historical-cultural and protected potential for tourism development, economic conditions for tourism development, and also SWOT-analysis of the level of tourism development in two regions were investigated.

In the third section "STRATEGIC DIRECTIONS FOR DEVELOPMENT OF TOURISM IN KHERSON AND ODESA REGIONS", the process of clustering of the tourist sphere was explored, strategic directions of tourism development were outlined.

Key words: tourism, types of tourism, environment, tourist clusters, tourist activity, natural resource conditions, traditional types of tourism, new kinds of tourism.